

Beste inwoner van Nederland,

Veel mensen in Nederland worden anders behandeld om wie ze zijn. Zij hebben te maken met discriminatie en racisme. Bijvoorbeeld vanwege hun huidskleur, seksualiteit of geloof. Dat heeft grote gevolgen. Mensen voelen zich bijvoorbeeld onveilig. Of ze hebben het gevoel dat ze er niet bij horen. Dat kan ervoor zorgen dat ze minder vertrouwen hebben in andere mensen en in de overheid. Dat moet anders! In deze brief lees je wat de staatscommissie tegen Discriminatie en Racisme al heeft gedaan. En wat de overheid kan doen. En jijzelf.

Onderzoek naar discriminatie en racisme

De Tweede Kamer heeft ervoor gezorgd dat de Staatscommissie tegen Discriminatie en Racisme is opgericht. Als staatscommissie hebben we 4 jaar lang onderzoek gedaan naar discriminatie en racisme in heel Nederland. Dus ook in Caribisch Nederland. We hebben ook onderzocht hoe de overheid omgaat met discriminatie en racisme. En wat er moet veranderen. We hebben met veel mensen gepraat: inwoners, maatschappelijke organisaties, wetenschappers, ambtenaren en bestuurders. En nu zit ons werk erop. Over al ons onderzoek hebben we een eindrapport gemaakt.

De belangrijkste uitkomsten

Discriminatie is overal, zo blijkt uit ons onderzoek. Niet alleen mensen discrimineren. Discriminatie kan bijvoorbeeld ook verborgen zitten in wetten of beleid. Sommige groepen mensen hebben hier vaker mee te maken dan andere groepen. Soms is niet eens direct duidelijk waarom. Dat was bijvoorbeeld zo bij de Toeslagenaffaire. Pas na onderzoek bleek dat ouders gediscrimineerd werden vanwege hun inkomen of nationaliteit.

Discriminatie bestaat al heel lang en het wordt niet goed aangepakt. Hoe komt dat? Uit ons onderzoek blijkt dat veel mensen het gevoel hebben dat de overheid niet goed genoeg naar hen luistert. Dat geldt vooral voor mensen die vaker discriminatie meemaken. En ook voor inwoners van Bonaire, Sint Eustatius en Saba. Bij de overheid werken niet genoeg mensen uit alle groepen van de samenleving. Daardoor worden de problemen van sommige groepen vaak vergeten.

Er is nog een probleem. De overheid doet nu meestal pas iets als iemand al gediscrimineerd is. Mensen moeten dan zelf een melding doen of zelf naar de rechter stappen. De overheid moet ervoor zorgen dat mensen niet gediscrimineerd worden. Dus discriminatie moet voorkomen worden.

Verder doen politici en bestuurders te weinig. Zij spreken zich te weinig uit tegen discriminatie. Daardoor lijkt discriminatie steeds normaler te worden.

Hoe kan het beter?

Wij vinden dat de aanpak van discriminatie anders moet. Het is belangrijk om problemen te herkennen en te voorkomen. En dus niet pas ingrijpen als het al mis is gegaan. Hiervoor hebben we praktische oplossingen ontwikkeld voor de overheid. We geven je graag 3 voorbeelden:

1. We vinden dat de overheid de Gelijkheidsplicht Publieke Sector moet invoeren. Nu beschermt de wet mensen pas nadat zij gediscrimineerd zijn. En mensen moeten dat

zelf bewijzen. Wij vinden dat dit anders moet. De overheid moet bij het maken van nieuw beleid meteen goed nadenken: behandelt dit beleid mensen eerlijk en rechtvaardig? En dus niet pas achteraf.

2. We hebben een discriminatietoets gemaakt voor de overheid. Hiermee kan de overheid onderzoeken of beleid en regels discrimineren. De discriminatietoets helpt de overheid ook om hierover te praten met inwoners. En om beleid en regels te verbeteren. De eerste ervaringen met de discriminatietoets laten zien dat ze goed werken. Meer dan 40 overheidsorganisaties willen er graag mee aan de slag. En veel andere organisaties doen dat al. Daar zijn we blij mee!
3. We vinden dat de overheid eerlijke methoden moet gebruiken om mensen te controleren. De overheid wil weten welke mensen ze extra moet controleren. Bijvoorbeeld op fraude. Daarvoor gebruikt de overheid steeds vaker ingewikkelde computersystemen en heel veel gegevens van mensen. Bijvoorbeeld over opleiding, postcode en leeftijd. Hierbij is er een grote kans op discriminatie. Want sommige groepen mensen hebben een grotere kans om extra gecontroleerd te worden. Wij vinden dat de overheid hiermee moet stoppen als de kans groot is dat er fouten worden gemaakt. De overheid moet eerlijke methoden gebruiken, zoals willekeurig controleren. Dan heeft iedereen evenveel kans op controle.

We hebben ook jouw hulp nodig

Niet alleen de overheid moet strijden tegen discriminatie en racisme. Iedereen in Nederland heeft hierin een belangrijke taak: politici, bestuurders, media, bedrijven en inwoners. Jij dus ook. Zeg er daarom wat van als iemand gediscrimineerd wordt. Of doe een melding. Want iedereen heeft recht op gelijke behandeling. Er is nog veel werk nodig. En verandering kost tijd. Maar samen kunnen we ervoor zorgen dat gelijke behandeling geen mooie belofte op papier blijft. Alle inwoners van Nederland moeten het merken in hun leven. Doe je mee?

Met vriendelijke groet,

Staatscommissie tegen Discriminatie en Racisme